

CHRISTENSON, ALEXANDER

En bok om Kjefflinge under de 28:s spira : Genom ofärgade glasögon

Landskrona : Tr.-a.-b.
1912

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Förvaltn
Kommun
Sällsk. nr 10
(No)

EN BOK OM

AV
KJEFLINGE

"UNDER DE 28:s SPIRA"

GENOM OFÄRGÅDE GLASÖGON

AF

ALEXANDER CHRISTENSON.

PRIS 1 KRONA

LANDSKRONA 1912
LANDSKRONA TRYCKERI AKTIEBOLAG.

Kungl. biblioteket

0 0000 000137144

EN BOK OM

KJEFLINGE

"UNDER DE 28:s SPIRA"

GENOM OFÄRGADE GLASÖGON

AF

ALEXANDER CHRISTENSON.

LANDSKRONA 1912
LANDSKRONA TRYCKERI AKTIEBOLAG.

Rubriken säger genast, att den lilla sannsaga, jag här i kortfattad form går att berätta försiggått i ett modernt samhälle, som stigit till våra städers värdige jemnlige, och då jag nu, liksom inledningsvis, talar om att vi ha både folkets hus och folkets park, socialdemokrater och ungsocialister med hvardera sina klubbar, samt derjente en afläggare af den mäktiga sockertrusten med sin stab af nobla, distinkta och finfina tjenstemän med ty åtföljande örontasslare, så äro vi genast på det klara med att det icke är ett "bondsamhälle", som jag tagit mig dristigheten att — jag medger det villigt — ofullständigt beskrifva.

I ett så välförsett, välordnadt samhälle finnes ju ingenting att klandra, tvärtom, ledningen är mönstergill; också är det i bästa välmening jag går att omtala allt hvad stort, hvad nyttigt och godt de 28:a uträttat, och huru lugnt och betryggande det för oss öfriga är att veta, att vi hafva dem att tänka, tala och handla i vårt ställe; men för att de mera nya i samhället, för dem som inte varit i tillfälle sjelfva vara med från början, rätt skall kunna uppskatta de 28:as stora förtjenster om samhället, och deras oskattbara värde som kommunalmän, bör jag äfven omtala förhållandena sådana de voro innan de 28 togo oss om hand. Det blir en mörk historia, men utvecklingens rätta gång är ju — från mörker till ljus — icke tvärtom; alltså, friskt till verket.

Numera lefva och röras vi i skydd af, utom allmänna lagarna, äfven af en hel mängd s. k. stadgar eller påfund, hvilka i stort sett tillkommit genom fruktbarande samverkan emellan två af trustbolagets — och två af de andra stora folketshus-andarna, n. b. hvad som inte är rent klipp från andra stadgar; och att dessa stadgar derigenom blifvit sådana mästerverk, att den ene tolkar dem så och den andre så, den ena gången skola de läsas från venster till höger och den andra tvärtom, bör ju

inte på något sätt vara föremål för klander; de 28:a förstå dem nog och veta hvad de vilja, och göra de det inte, kunna de fråga — Johnsson — han vet ju allting.

Emellertid, under den mörka tiden, strax före dagningen, då det mörkast är, var nöden mäktig stor, ja så stor att länets höfding kallade allt folket inför sig och frågade om de inte tyckte det skulle vara bra med litet ljus. Det ville ju alla, mörkt var här och ruskigt på alla sätt och vis. Gatorna, d. v. s. jorden emellan husraderna, liknade mera "vångavägar" än gator. Landshöfdingen sa' till oss' att vi kunde få både ljus, gator och ordning m. m. sådant om vi bara ville kalla samhället för municipalsamhälle och han fick lof att ge oss en ordningsman. Han tyckte det var bäst att han gaf oss ordningsmannen, så kunde han nämna dertill hvem han ville, äfven den, som i öfrigt inte var valbar, t. ex. en skollärare. Han hade nog reda på att vi hade en viss klockarekärlek för dem, ty sällan har skolläraren här mindre än tio olika befattningar, så gudarne vete hur han hinner titta in i skolsalen.

(Inom parentes bör jag här omtala, att då för några år sedan skollärarnes löner här reglerades — högsta lönegrad 2,450 kr., inberäknadt naturaförmåner — bestämdes det, att den lärare, som önskade komma i åtnjutande af regleringens förmåner skulle afsäga sig rätt att antaga andra aflönade befattningar, och att kyrkostämman i hvarje särskildt fall skulle besluta om afvikelse derifrån skulle få ega rum. Icke utan välgrundad anledning fattades detta beslut, på förslag af förf. häraf; men under förra året föll den fruktbarande samverksanden med stor kraft öfver trustens 1:e tjensteande. Han utfärdade ett nödrop, att han ej kunde finna lämpliga (= ryggradslösa?) protokollförare, han behöfde lärarne — det gällde byggnadsn.-ordf., till namnet, men i sjelfva verket sekreterare... — en del snälla människor skrefvo under nödroppet, och den som känner mannens förmåga att springa med valsedlar för landstingsmannaval, der han sjelf står som suppleant, och ifrigt viggja för just denna valsedel, förvånar sig inte öfver att han erhöi ett 20-tal namn; och på stämman, besökt af hela staben trust-tjenstemän och betjente, fattades beslut i skrifvelsens anda; skada att jag ej in extenso kan återgifva den.) Efter detta var mäster snäll, han tänkte kanske jag blir den

lycklige. Nog af, flertalet inom samhället önskade ljus, men sockertrustens mäktige chef var själf härute, understödd af en hel rad underlydande tjänstemän och betjen- te. Han sa' ifrån, att de hugnat Kjefflinge med en sockerfabrik därför, att de skulle slippa ifrån både helsovårds- och andra besvärliga stadgar, fabriken tålde inte vid dem, sa' han; han var rent af rädd för att sockerindustrien skulle förkvävas om fabriken skulle nödgas medverka till betalning af de samhällskostnader, som ett municipalsamhälle medförde, och yrkade därför, att fabriken icke skulle intagas i den s. k. stadsplanen.

Förf. här af, då nyinflyttad, var den förste som gentemot den mäktige mannen vågade påstå, att nödvändigheten af särskilda stadgar påkallades just af sockerfabrikens härvaro, att den i följd här af hade moralisk skyldighet deltaga i kostnaderna härför, att öfriga härvarande fabriker i regeln hade fasta och ordentliga arbetare, men att sockerfabriksarbetarne till stor del rekryterades af lösa, mindre ordentliga arbetare, hvilka saknade hemortsrätt i samhället och att det rent af var för dem vi behöfde särskild polis m. m.; att fabriken skulle komma i åtnjutande af alla fördelar som följde med den nya ordningen, enär den gränsade intill det tätast bebyggda området; dessa synpunkter framhölls talangfullt af bl. a. kyrkoherde Forkman och visade det sig att landshöfdingen hade samma uppfattning, hvarför det slutliga beslutet blef i enlighet dermed. På de kommunalstämmor som i saken höllos blefvo enahanda uttalanden gjorda, men sockerfabriken anförde ständiga besvär, som fortsattes till K. M:t, dock utan att vinna något i sak. Sockerfabriken blef en intrigerande del af M.-S.

Genom sina skrifverier i saken till K. M:t lyckades fabriken jurist dock väcka en tungt sofvande björn, han påstod nämligen att vårt utmärkta samhälle visst inte behöfde några särskilda stadgar, att krafvet derom hade framställts af en tomtjobbare, som sålt sina tomter och nu endast hade kvar den till gator upplättna jorden, som municipalsamhället hade skyldighet att inlösa.

Björnen var väckt i sitt ide, och derifrån hafva vi "striden om Kjefflinge gator". Endast den skulle blifva en lång historia om alla dess olika facer här skulle berättas; den hör inte till de 28:as eget regemente och bör således anstå, men innan jag helt lemnar gatuhistorien,

vill jag omtala, att omedelbart efter bildandet af M.-S. fordrade den s. k. egaren 3,000 kronor för gatorna; efter ett år begärdes 6,000 kronor, hvilken begäran skriftligen kom under stämmans hörande; krafvet nedsattes då till 5,000 kr. Förf. här af föreslog stämman att som grundpris antaga detta förslag, under villkor att "egaren" härifrån afstod så stor del som vid utdebitering belöpte sig på de från honom inköpta tomterna; detta förslag godkändes af "egaren", men den nya tidens män: trustherrar och socialister, hos oss annars så smarta i konjunkturpolitik, åtminstone då det gäller val, ville inte vara med härom. En kemist Simmons, en Kjellman, M.-S.-nämndens n. v. ordf., M.-S. n. v. ordningsman, Johnsson, Wiberg, Hültén m. fl. motsatte sig hvarje lösning af frågan. Den dugande kommunal mannen, framlidne landstingsmannen Anders Jönsson, förman G. A. Johansson, Hejde, Sörensson m. fl. arbetade med energi för ett antagande af förslaget; de framhöllö att om än tomtegarne eller samhället otvifvelaktigt hade full moralisk dispositionsrätt till ifrågavarande gatumark, så vore ett öfvertagande på sagde villkor att föredraga, framför en årlång rättsosäkerhet inom samhället med möjligen i släp-tåg kommande tidsödande och kostsam rättegång. Med omkring ett hundra, säger 100, rösters öfvervikt segrade afslagsyrkandet. Icke en af de då så triumferande segerherrarne egde vid tillfället ens en fotsbredd mark inom samhället. De slagna voro i allmänhet, om än små, dock fastighetsegare och kände sitt ansvar för samhällets lugna och goda utveckling.

Följderna äro mer än sorgliga, de äro upprörande. Under striden vexlades skarpa hugg, och beslutet med sina följder visar tydligt den oförtjenta lycka, som tillskyndas ett samhälle der trustherrar, provokatörer och öfriga icke fast egendom besittande blifva samhällets ledare och herrar. Kjellman, Simmons och Hültén äro bortflugna. Persson, Bachman, Johnsson och Wiberg, eller från ena sidan fyrkväldet och från den andra folketshus-ledningen, hafva sedan dess broderligt delat både äran och ansvaret af ledningen, för så vidt de utförda storverken kunna anses medföra någon ära. Alla hafva de en mångfald af äreposter och gudarne allena vete på hvilka grunder. (Förf. har länge sökt utforska, hvilken hemlig makt som så innerligt förmått sammangjuta dessa

teoretiskt så motsatta poler i åskådningssätt. För några år sedan erhöll jag 200 kr. af sockerfabrikens disponent, enligt mitt förmenande utgörande betalning till denna tid för på hans och Bachmans begäran utfört arbete, utlösta handlingar och företagna resor m. m., men hörde om någon tid att jag äfven härför och för öfrig välvilja (?) borde skrinlägga min öfvertygelse. Svaret blef att de 200 kr. genast återsändes).

Att en hel del personer, som gerna önska äran af ett s. k. kommunalt förtroendeuppdrag, liksom äfven en del, som för sin borgerliga näring hafva ekonomisk fördel af ett "lätgå"-system, hellre rösta med de mäktige än motsätta sig deras kraf, förvånar inte, ty i motsatt fall hafva de: pro primo: all utsikt att icke blifva valda, och pro secundo: att se alla onda makter utvecklas för att göra dem så stor skada som möjligt, och tänka för öfrigt: "det går ju mig inte värre än andra". Att den förhatliga och besvärliga oppositionen, utan öfverflödig vördnad för trustherrarna och saknande den rätta folketshus-skräcken, satte som sitt mål att förhindra omogna och för samhället skadliga beslut kan vara dess berättigade stolthet; men att de mäktige skulle nödgas, eller rättare tvingas, att vid den offentliga stämman inse sin egen skadliga kommunalpolitik, var ju onekligen något generande och därför — fullmäktige, med uteslutande af hvarje sjelfständig kritik räddningen och målet. Efter denna välvilligt affattade orienterande inledning skola vi här beundra de storverk de 28:a utfört. Jag borde nu här presenterat de män som under de gångna åren varit de ledande och de, som bära det största ansvaret, men afstår derifrån af vissa orsaker.

*

*

*

En hel mängd frågor äro dock af sådan beskaffenhet, att M.-S. nämnd och fullmäktige icke ensamma kunna besluta; detta gäller hufvudsakligen då sådana ärenden skola behandlas, hvartill medel skola anskaffas genom lån på längre afbetalningstid. Våra lagstiftare hafva nog tänkt sig in i en situation der ansvarslösa, tillfälligt anställda personer med sitt röstvärde och sin fallenhet för köpslagan kunna taga ett samhälles tyglar

i sina händer. Det är hufvudsakligen sådana frågor, som äfven af den förhatliga stämman behandlats hvilka här upptagas till skärskådande.

Inom M.-S.-nämnden väcktes här om året förslag, ja, inte allenast förslag utan ledamöter inom nämnden underskref formligt kontrakt om inköp af "Kjeflinge Mölla" för ett pris af 142,000 kronor. Fullmäktige, hörda, prisade förslaget i höga tonarter och hvem förundrar sig väl då öfver att de ärade förslagsställarne (Johnsson, Bachman, Persson m. fl.) ansågo sig som samhällets verkliga välgörare (de hade kort förut lyckats afvärja gatufrågans ordnande för 4,500 kr.) när de med en viss nedlåtenhet hemställde till stämman deras aftal om köpet, de hade t. o. m. varit så omtänksamma att förmå sockerfabriksbolaget lofva att betala 2,000 kr. i årligt arrende för jorden, de betonade att de erhållit 14 dagars frist med definitivt antagande af den för samhället glänsande affären och att stämman af tacksamhet genast borde bevilja medel för betalningen. Aj, aj, der klämde skon. Stämman, d. v. s. den gamla oppositionen, som ännu lefde, var inte allenast inte tacksam, den var i hög grad otacksam och påstod, att underhandlarne inte allenast som snälla barn låtit locka sig i fällan och betalt egendomen 40 å 50,000 kronor för högt, den hade äfven i sina andra sangviniska beräkningar visat sig sakna hvarje praktisk blick för en sådan affär. Skarpa hugg vexlades; Johnsson, han som förstår allting så innerligt väl, bedyrade att om inte stämman genast och utan prut godkände aftalet så blef samhället rent förderfvadt; han hade nedprutat stora belopp, och om inte stämman godkände aftalet kostade egendomen minst 200,000 kronor, om det ens kunde vara tal om att den under några villkor af samhället kunde förvärfvas. Oppositionen beskyldes rent af för samhällsfiendtliga afsigter; tveksamhet rådde bland dem, som inte hade personlig fördel, men oppositionen höll i sig, den hade sig bekant att samma egendom ungefär samtidigt varit salubjuden för 90,000 kronor och undrade i sitt stilla sinne, hvar de 50,000 kronorna skulle hamna. Inga bevis eller invändningar syntes hjälpa, slaget för sanning och rätt ansågs nära nog förloradt. Oppositionen framställde då två förslag, det ena var att för egendomen bjuda 100,000 kr., och det andra att uppskjuta behandlingen till dess en ingående un-

dersökning hunnit anställas, med försäkran att något köp icke skulle kunna afslutas inom 14 dagar, ty dels skulle ett beslut om köp till 142,000 kr. ovillkorligt öfverklagas och dels kunde beslutet under alla omständigheter ej vinna laga kraft inom sagda tid. Nog af, inför dessa alternativ skilde sig sockerhögern från — folketshushögern hade jag så när sagt. Uppskof beslutades och då frågan om fjorton dagar åter förekom förmådde Johnson, Wiberg, Hültén m. fl. inte hindra att stämman beslutade bevilja eller rättare bjuda 100,000 kr. För denna gången hade oppositionen segrat, men den hudflängdes värre; gång på gång hänades den för sin samhällsfiendtlighet, men — om kort tid kunde M.-N. från egaren inkomma med nytt erbjudande, nu — 110,000 kr. Oakadt inköp af denna egendom af alla ansågs som en samhällsangelägenhet var oppositionen fortfarande af den åsikten att samhället var för godt att låta sig brandskattas och att dess gamla bud 100,000 kronor mer än väl tillgodosåg egarens berättigade anspråk och kunde inte vara med om något köp ens till nu föreslagna pris, men då sannolikt ingen betingat sig särskild courtage vid anbudets emottagande, yrkades att en underhandlingskomité af tre personer skulle tillsättas för att utreda frågan och söka erhålla ett lämpligare pris. Trots Johnsons m. fl:s anatema och protester utsågs denna komité och uppsköt stämman för ärendets slutliga afgörande. Af utsedda personer sade de två tydligt ifrån på stämman att de inte väntade något resultat vid denna underhandling. En smula försmädligt kunde det väl också anses, särskildt för den, som förut underskrifvit en köpehandling om 142,000 kr. att inte nu kunna göra det för 32,000 kronor billigare pris. Också var det förf. här af, som så godt som ensam fick föra underhandlingarna med egaren, hvilken, då resultat på andra villkor icke kunde ernås, sålde fastigheten för 105,000 kr. Skillnaden, 37,000 kronor, torde särskildt Johnsson hafva svårt att förklara. Komiterade gingo längre, de utarrenderade egendomen i smålotter så att god ränta å köpeskillingen erhöles. Köpet godkändes sedan enhälligt af stämman, om än förf. här af m. fl. beklagade att icke denna fråga från början lagts på rätt bog, då ännu 15,000 kr. kunde sparats för samhället. Kort härefter erhöles samhället 19,000 kr. för jord till Kjefflinge—Sjöbo jernväg. För

att nu skaffa medel till betalande af egendomen, 86,000 kr., högst 30,000 kr. för inståndsättande af gatorna samt hvad som åtgick för inlösen af nödig gatumark (expropriation var begärd — men vid orätt forum) beslöt M.-stämman att upptaga ett 40-års amorteringslån å högst 150,000 kronor. Sagda 116,000 kronor kunde nu M.-nämnden, som till billig ränta upptagit hela beviljade lånebelopp, utbetala, men i kassan skulle nu finnas ett öfverskott af 34,000 kronor.

Emellertid, jag tror det var år 1907, utsågs en erfaren kommunalman att jemte förf. häraf revidera M.-S. räkenskaper. Inkomst- och utgiftsförslaget för räkenskapsåret slutade på omkring 11,000 kr., men räkenskaperna balanserade på omkr. 33,000 kr. Vid första anblicken framträdde genast disproportionen häri och vid fortsatt granskning konstaterades att mellan 16 å 18,000 kr. hade räkenskapsföraren betalt för räkningar, attesterade af nämndens ordf. o. sockerfabrikens inspektor, hvilka, som det uppgafs, erhållit nämndens uppdrag att attestera räkningar, utan att några protokollförda beslut om dessa utbetalningar kunde framvisas. Att af återstående lånemedel, 34,000 kr., hvilka upptagits för inlösen af nödig gatumark, endast återstod omkring 10,000 kr.

Det såg ut som om hvarken M.-S.-nämnden eller fullmäktige fattat några beslut derom. Dessa korporationer voro dock utnämnda och därför beskedliga samt opponerade sig aldrig. Då vi revisorer frågade kassören, huru detta kunnat ega rum, svarades att han inte haft vare sig protokoll eller inkomst- och utgiftsförslag om händer, utan haft till åliggande, att utbetala de räkningar, af nämnden dertill utsedde attesterat. På grund häraf voro revisorerna, för att skydda sig sjelfva för framtida ansvar, äfven om de för öfrigt haft samvete nog rymligt att tåga dermed, pliktiga att i revisionsberättelsen påpeka dessa förhållanden. Men det skulle de inte ha gjort; det gamla ordspråket "den rejsen, den glemmer jeg aldrig" har tydligen härvidlag gått igen många gånger om. Efter det nämndens ordf. upplyst om att hela rabalderet rörde sig om 4 å 5 tusen kronor, som af Wahlgren, nu kassör med ny löneförhöjning för sitt välförhållande, hastigt och lustigt förvandlades till en bagatell på 3 å 4 hundra kronor, beviljade fullmäktige gladeligen decharge. (Johnsson var i nämnden och Wiberg var aspirant,

obs. jordköpet). Revisorerna, som dristat tvifla på Johnssons och Bachmans fullkomlighet, fingo sina fiskar varma. Ordföranden förklarade att revisorerna ej tillätos yttra sig; de voro beredda att genast bevisa nämndens uppgifters ovederhäftighet. Som ett bevis på fullmäktiges goda (!) sammansättning kan nämnas, att endast en vågade begära att revisorerna skulle få yttra sig; denne ene reserverade sig också mot beslutet om ansvarsfrihet. Huru nämnden och fullmäktige kunnat inbilla sig att fullmäktige kunna besluta om ansvarsfrihet för nämnden, då den för andra ändamål tillgripit af stämman för bestämdt uppgifvit ärende upptagna lån, få de nog synnerligt svårt att klara, då tal blir om räfst med nämnden härför. Att man nu genom årliga besparingar eller rättare, för höga utdebiteringar söker fylla igen de gapande hålen i kassan, förbättrar inte saken. Att dessa revisorer aldrig af de utnämnde fullmäktige blifvit återvalda säger sig sjelf, liksom att de äfven till sin heder kunna räkna att de aldrig ansetts värdiga tillhöra vare sig någon af nämnderna eller fullmäktige. De tillhöra inte sockerhögern eller dess lakejer, liksom de inte heller hafva den rätta folketshus-skräcken, så att de respektera derifrån utströmmande beslut, som sällan synes vara till samhällets båtnad eller präglas af annat än valbegär. Vid 1911 års riksdag så starkt klandrade öfverdrifna flottanslag var en ringa sak mot här relaterade öfverskridande med 150—200 %. Ny och fullständig revision med lagenlig behandling om decharge inför Municipalstämman kräfves som en oeftergiflig fordran för de sju sista åren.

Att M.-S. från vägkassan under ett år erhöll 3,250 kronor för Kvarngatans ordnande, är inte någon nämndens förtjenst. Först efter flera påstötningar från annan person kunde den förmås begära anslag dertill.

Att municipalnämnden med sin oförliknelige ordningsman städe fört samhället fram mot . . . med målmedveten, kraftig hand, framgår ju äfven deraf, att den för några år sedan låtit utstycka en hel del tomter å n:r 5 med å hvarje tomt åsatt mantal för att till hugade spekulanter försäljas. Gatorna utlades till en bredd af 18 meter och ett par tomter såldes. Efter några år tyckte nämnden och fullmäktige att då vi nu så länge stoltserat med 18 meters gator, så kunde vi för en tid nöja oss med

12 m. gator, och utkallade ånyo landtmätare, för att såsom afsöndring afskilja 6 meter från gatorna, hvilken del kunde säljas jemte innanför i mantal satta tomter. Att söka fastställelse på dessa afsöndringar var ju något som byggnadsnämnden och M.-S.-nämnden inte besvärade sig med. I mantal satta tomter säljas allt fortfarande och ju flera som säljas, ju mera invecklad blir historien. B.-nämndsordf. skall väl i all rimlighets namn få ha någon tid för skolan och M.-S.-nämnden med Johnson kan väl inte hinna med allt heller. Alla hafva ju så många uppdrag, så det är rent synd om dem. Männe för öfrigt någon annan kunnat åstadkomma så mycket som Persson, Bachman, Johnsson och Larsson m. fl. utrettat för de 6—8,000 kr. stadsplanen, landtmätare och advokater m. fl. kostat samhället för att skaffa en dylik, god ordning?

Vår s. k. stadsplan är ju ännu ej fastställd och inte ens Johnsson vill säga, hur länge det dröjer. Att han kan, betviflar väl ingen. Dröjsmålet orsakar säkert ej deraf, att vederbörande skola ega tillfälle utöfva godtycke, då någon vill bygga. Visst inte! Mera rättframma och oegennyttiga personer än våra "myndighetspersoner", kunna inte tänkas, och att deras brinnande verksamhetslust ännu inte försämrats eller blifvit afkyld, bevisas äfven deraf, att de år 1911 planerade att från den planlagda s. k. stadsplanen utbryta delar af n:r 12 för att reserveras för stambanans framtida behof. Den na stadsdel har ännu ej erhållit vare sig gator, kloaker eller elektrisk belysning. Innebyggarne hafva tåligt väntat; de hafva nog tänkt: vår tur kommer nog, när allt det öfriga blir färdigt. De hafva under många år betalt municipalskatt, men genom denna åtgärd skulle de utestängts från ett aflägsset hopp att något skulle göras äfven hos dem. Johnsson bor der inte och Wiberg och de öfriga hafva ju så långt dit. Fullmäktige hade beslutat om utbrytning, trots varning af härifrån aflyttade G. A. Johansson, men då för att öfverklaga detta beslut, protokoll begärdes, gafs först undvikande svar, men slutligen kröp dock fram, att protokoll hade den duglige ordf. icke fört.

Ännu ett nytt bravurnummer till våra framsynta mäns historia ber jag få anföra:

Förslag framställdes att bygga ny skola. Skolrådet

hade förberedt ärendet, allt var klappadt och klart, då ärendet första gången framlades för kyrkostämman. Ordföranden företedde ritning, som vunnit både skolrådets och vederbörande skolinspektörs godkännande och äfven af stämman antogs. Om platsen för denna skola ville förf. häraf göra förslag om ändring, men då ordf. förklarade, att ärendet hastade och äfven frambar giltiga skäl för hastarbetet, återtogs detta förslag. Det beslöts, att kostnadsförslaget 41,000 kr. skulle beviljas. Men då så ordf. uppläste skolrådets förslag, att disp. J. Persson, O. Johnsson och N. Jönsson skulle jemte skolrådet utgöra en byggnadskomit , som inom kostnadsramen skulle hafva fria händer vid skolans uppförande, kunde jag inte vara med längre. Jag hade, som senare bekräftades, välgrundad anledning befara, att den sparsamhetssynpunkt i förening med nyttan, som finnes eller rättare fanns, inom skolrådet, skulle blifva i minoritet genom dessa mäns inträde, och föreslog derfor uppskof med valet till senare stämma. Denna, som vanligt kl. 12 på dagen, var talrikt besökt af nära hela skolrådet, samtliga sockerbruksherrar — med betjente hade jag så när sagt — och — de föreslagna valdes. Dessa, möjligen i förening med ett af skolråden, l t uppgöra ny ritning, den mycket framstående, ännu mer duglige Johnsson, kritiserade etter värre — han var ju själen i byggnadsnämnden m. m. — den godkända ritningen och begärde upphäfvande af 41,000 kr.-förslaget. Han ville f rst as ha en fin-fin skola för 75—85 tusen kronor eller något dit t. Ordf. och en del af skolrådet begärde, att den, som uppgjort 1:sta ritningen skulle sättas i tillfälle att inför byggnadskomitén försvara sin ritning och sitt förslag. Detta var naturligtvis en misräkning f r de nye männen, och då han nu personligen skulle hudfl ngas f r sitt omogna förslag, kr po de förut så manhaftige männen så nära dörren som möjligen. Han bevissade klart och tydligt, att dumhet eller illvilja varit hela sannolika anm rkningsgrunden, att förslaget var godt inom kostnadsramen. På ordf:s bestämda uppmaning hade de så godt som inga andra skäl att nu andraga, än att trapporna inte vore — kan tänka — några sex-meters trappor och dylikt. Slutet blef, att den så starkt klandrade gjorde något om sitt förslag, med väldiga trappor m. m. och steg detta härigenom till 52,000 kronor. De

nye männen, eller åtminstone någon af dem, han som allting eller också ingenting begriper, försökte nu med sin ombytliga svada göra troligt, att detta sista kostnadsförslag vid utförande kom minst 15,000 kronor högre. För att tysta munnen på dylika ovederhäftiga vädervexlingssubjekt, tecknade sig förslaget upphofsman genast för byggnadens uppförande för det uppgjorda kostnadsförslaget. Förf. här af, som nu ej kunde sägas vara upphofsman till att skolbyggnadsarbetet fördröjdes, framställde ånyo sitt gamla förslag om undersökning eller utredning af lämpligare plats för den nya skolan. Det omreviderade förslaget var för stort för den trånga platsen. Påvisade, huru den lämpligaste platsen för skolan vore tomten emellan gamla bolagsgården, gamla kyrkan, kyrkovägen och sockerfabrikens jernväggsspår. Der finge skolan vackert och fritt läge med sol och luft, ypperlig lekplats kunde anordnas för barnen och tidsenlig plantering anläggas. Sockerfabrikens skolråd svarade att bolaget inte ville sälja denna jord och att tomt för skolan redan vore inköpt. Det invändes, att ville bolaget inte sälja, hade vi den utvägen att expropriera jorden för samhällets behof. Ännu var detta område blott åkerjord, men att all utsikt funnes för att samhället skulle nödgas inlösa denna jord och då till betydligt högre pris. Den inköpta tomten kunde säljas. Slutet blef, att det uppdrogs åt byggnadskomitén att utreda frågan och erhöll den nu för öfrigt fria händer. Någon utredning kom naturligtvis ej till stånd. Sockerfabriken ville inte och — Johnsson var med, vare det nog sagdt.

Till olycka, vill det synas, erhöll byggnadskomitén fria händer. Byggnaden skall uppföras för omkring 52,000 kr., värmeledning inläggas för omkr. 12,000 kr., inköp af tomt 10,000 kr., men ett lån på 95,000 kronor på 40 år upptagas. Nog böra de öfriga och extra anordningarna vara synnerligen fina och moderna.

Böra inte de beslutande betala ens någon del af de förberedande kostnaderna? Är det rätt att vältra alla bördor på framtiden?

Jag slutar nu denna historia, som af hvarje samhällsmedlem måste erkännas vara sann, till och med i detalj, och erbjuder jag mig att offentligt när och hvar som helst, då så påfordras, infinna mig och försvara de

gjorda anklagelserna, hvilka med officiella handlingar kunna bevisas.

Bör det förvåna, att den samhällsmedlem, som har kännedom om dessa förhållanden och har något sinne för det sanna och rätta, uppröres och harmas öfver de ledande männens åtgärder? Bör det inte i stället förvåna, huru det varit möjligt för desse män af sockerbruket och folkets hus att ständigt och i innerlig för-ening bibehålla sina ledande befattningar både i de kommunala och municipala verken? Är det inte nödvändigt och högt på tiden, att alla öfriga i samlad trupp infinna sig vid val och från sina befattningar skilja dem, som oskickligt nu under många år ledt oss och ställa dem till ansvar för sina handlingar? Sakna vi kraft, mod och energi, att från sina befattningar skilja de vårdslösa och oskickliga, ja, då förtjena vi vårt öde, men vårt samhälle är för stort, kraftigt och godt, dess innebyggare för fria och intelligenta för att i slavisk ödmjukhet med förbundna ögon finna sig uti att brandskattas eller att låta den olycksaliga kompromissens män i ro sitta vid de egyptiska köttgrytorna.

Må hädanefter vid hvarje kommunalstämma och municipalstämma hvarje samhällsvän infinna sig och afgifva sin röst då val skall ega rum! Kasta undan de odugliga männen. Fråga dem före valet, hvilken insats de gjort och huru de röstat vid våra stora frågors handläggning. Lita ej på deras hala tunga, då de inte kunna bevisa sina ord med sina gerningar. Se här i kortfattad form, hvad de uträttat, deraf kunna vi bedöma, hvad vi af dem hafva att vänta. Om de än inte i sin egenskap af de 28:a utfört alla dessa storverk, så äro dock männen desamma.

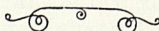
- 1:o) För att slippa saklig kritik och nödig kontroll för sina handlingar genomdrifvit fullmäktigeinstitutionen;
- 2:o) Genom opposition hindrats att avsluta kontrakteradt köp af "Kjeflinge mölla" för 142,000 kr., men tvingats nedsätta detta pris med 37,000 kr.;
- 3:o) Trots protester, hindrat gatufrågans lösning för 4,500 kr. och i stället skänkt oss en mångårig rättegång och stor rättsosäkerhet;
- 4:o) N ö d g a t s för Kvarngatans ordnande att emottaga 3,250 kronor af vägkassan;

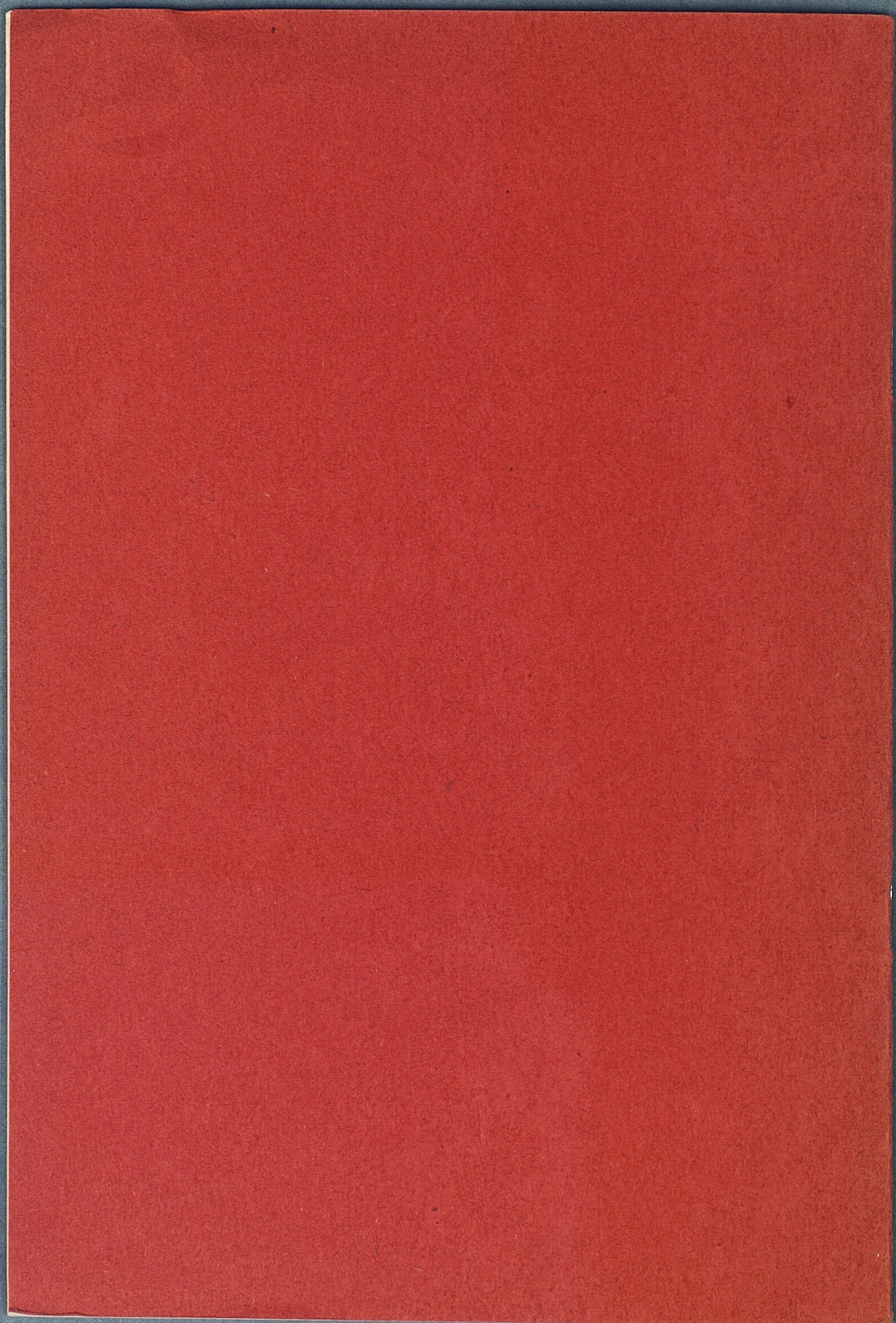
- 5:o) Under ett år användt 16—18,000 kronor utan att i laga ordning beslut fattats härom, men likväl beviljat nämnden ansvarsfrihet;
- 6:o) Användt omkring 25,000 kronor af medel, som municipalstämman för bestämdt annat ändamål upplånat;
- 7:o) Under sex år upptagit 285,000 kronor i lån på 40 år utan att, såvidt utrönas kan, samhället erhållit motsvarande ökade tillgångar;
- 8:o) Uppgjort inkomst- och utgiftsstaten på sådant sätt, att ej ens utredningskostnaderna af de beslutande betalas, till stor skillnad från framlidne landstingsmannen Anders Jönssons tid, hvilken alltid hade till rättesnöre att de beslutande skulle bära sin del af bördan och ej mera än nödvändigt ställas på framtiden;
- 9:o) Inte ännu bragt reda med stadsplanen, ehuru till ingenjörer, landtmätare och advokater sannolikt betalats 7 å 8 tusen kronor;
- 10:o) Upphäft beslut, som afsett trygga skolläraernas intresse för skolan och skolarbetet; samt
- 11:o) Fördyrat och ännu mer sökt fördyra nu pågående skolhusbygge, utan praktiskt gagn och utan att verkligt framtidsmål beaktats.

Öfvertänk nu en hvar i sin stad alla de här gjorda påståendena och anklagelserna och hvad mera stort, godt och nyttigt de 28:a uträttat. Tänk öfver det ansvar, både för nutid och framtid, hvarje enskild ådrager sig som inte på de offentliga stämmorna gör hvad på honom ankommer för att kasta de ledande från styret innan dess olycksaliga kommunalpolitik ledt till obotlig skada för hela samhället. Pröfva de förslag till val, som förekomma i folkets hus och syna männen genom deras gerningar. Alla hafva inte en sockerguldgrufva att ösa ur.

Kjeflinge i februari 1912.

Alexander Christenson.

www.books2ebooks.eu